

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus

Markku Mattila

Aluekeskukselle menneen kesän kohokohta oli osallistuminen Alahärmässä heinäkuun alussa järjestetyille perinteisille Härmäläisille Häjyilyille. Tilaisuudessa meiltä oli esillä kaksi näyttelyä: Instituutin aikanaan tuottama Australian siirtolaisuutta käsitellyt 20 planssin näyttely sekä aluekeskuksessa vartavasten Alahärmään tehty uusi näyttely nimeltään *Siirtolaistemme työt Ameriikassa*. Se jakaantui viiteen aihepiiriin: esittelyssä olivat metsä-, kaivos-, farmi- ja naisten työt sekä muut työt. Näyttelyplanssit oli koostettu tekstistä, kuvista ja kuvateksteistä. Yhteensä plansseja oli kahdeksan. Näyttelyn suunnitteli ja toteutti Katja Jokilehto.

Näyttelyiden lisäksi esillä oli merimiespastori Toivo Kuusiolan Australiassa kuvaamia värillisiä kaitafilmejä. Viisikymmenluvun alussa Pastori Kuusiola kierteli ympäriinsä saarnaten siirtolaisille luterilaisissa kirkkoissa ja kuvasi samalla suomalaisten arkea ja juhlaa. Etupäässä filmissä liikutaan Queenslandissä, Australian itä-rannikon pohjoisimmassa osavaltiossa. Mykissä filmikatkelmissä näkyy muun muassa hummerinkalastusta merellä Sydneyn edustalla, välähdyksiä sahalta, pätkä Mt. Isan kaivoskaupungista, jossa kaivoksen lisäksi kuvataan urheilamista ja jonkinlaisia kesäjuhlia, ananaksen korjuuta ja sokeriruon hakkaamista jne. Lisäksi nähdään välähdyksiä häistä ja kirkkojen pihamailta ennen ja jälkeen kirkonmenojen. Filmi on kopio Suomen elokuva-arkistossa säilytettävästä originaalista. Filmi sai paljon kiinnostuneita katsojia.

Kaiken kaikkiaan näyttelyhuoneessa kävi yli 200 vierasta. Toiset vain tutustuivat näyttelyihin ja esillä olleeseen kirjallisuuteen, toiset myös keskustelivat meidän kanssamme innokkaasti siirtolaisuudesta ja siihen liittyvistä aiheista. Näissä keskusteluissa kuulumme monia mielenkiintoisia siirtolaistarinoita ja me puolestamme teimme tunnetuksi omaa toimintaamme.

Käytössämme oli myös toinen huone, jossa oli nettiyhteys sekä seinäkankaalle heijastava videotykki. Siellä Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseolta lainassa ollut Tuula Koskimies-Hautaniemi esitteli sähköisen tiedonhankinnan mahdollisuuksia. Asiakkaiden toivomukses-

sa tehtiin hakuja Instituutin Siirtolaisrekisteristä sekä yhdysvaltalaisen ancestry.comin sähköisistä datapankeista. Videotykin avulla kaikki paikalla olijat saattoivat katsella hakujen etenemistä ja tarkastella löydettyjä tietoja. Samalla he saattoivat myös vierestä seuraamalla oppia, miten hakujen asiantuntija lähestyy ja yrittää ratkaista niitä vaikeita pulmia, joita väkisin näiden rekisterien ja tiedonlähteiden käytössä on. Kaikkiaan yli puolisataa ihmistä seurasi siirtolaisten digitaalista jäljittämistä.

Itselleni tapahtuman eräs huipennus oli esiintyminen Alahärmän kunnan järjestämässä perjantaisessa juhlaseminaarissa. Aiheenani oli eteläpohjalainen Amerikkansiirtolaisuus erityisesti Alahärmän näkövinkkelistä. Toisena esitelmöitsijänä oli aluekeskuksessakin työskennellyt maisteri Petri Rekonen, joka omiin tutkimuksiinsa pohjautuen kertoi viime sotien jälkeisestä suuresta Ruotsiin muutosta Etelä-Pohjanmaan näkökulmasta. Esityksemme ja niihin liittyneet kommenttipuheenvuorot herättivät vilkasta ja hedelmällistä keskustelua.

Kesän riennoista on vielä mainittava Suomen Siirtolaisuusmuseon ensimmäisen rakennuksen – Hakalan talon – avajaiset Peräseinäjoen Kalajärvellä Siirtolaisuusjuhlan yhteydessä. Lämminhenkisessä tilaisuudessa saimme todistaa pitkäaikaisen projektin ensimmäisen konkreettisen hedelmän kypsymistä. Lämpimät onnittelet Suomen Siirtolaisuusmuseolle, Siirtolaisuusmuseon tukiyhdistykselle ja hankkeen vetäjälle Tellervo Lahdelle merkittävän rajapyökin saavuttamisen johdosta!

Aluekeskuksen näyttelyosasto oli järjestetty Alahärmän koulukeskuksen erääseen luokahuoneeseen.